

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168.

Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 10 Din, za inozemstvo 20 Din.

Oglaš: prostor 1 × 55 mm 80 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

Novi zakon o zavarovanju delavcev.

1. t. m. je stopil v veljavo zakon o zavarovanju delavcev za slučaj bolezni, nesreče, onemoglosti, starosti in smrti. Popolnoma mora biti zakon izveden do 1. julija 1925.

Po novem zakonu se centralizirajo vsi zavodi za zavarovanje delavcev. Na čelu bo »Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu«. Po državi pa bodo obstojali okrožni uradi. Obstoječi zavodi, ki jim je naloga zavarovanje delavcev, prestopajo ter bodo nekakšne poslovalnice. Tako se v Sloveniji spojita upravi okrajne bolniške blagajne v Ljubljani in začasnega zavoda za zavarovanje delavcev zoper nezgode v Ljubljani tako, da upravlja oba zavoda, dokler se ne izvrše volitve pri prvooimenovanem zavodu, ravnateljstvo iz 16 članov in nadzorni odbor iz 6 članov, katere postavi po zaslišanju interesentov minister za socialno politiko. Obratno ravnateljstvo južne železnice v Ljubljani mora zavarovati svoje nameščenice v bolniški blagajni južne železnice v Ljubljani. Poleg okrožnih uradov obstojajo tudi kot posredovalke z osrednjim uradom bratovske skladnice, ki imajo nad 2500 članov.

Novi zakon uvaja pariteto v prispevkih in v upravi, t. j. polovico prispevkov bo plačeval delavec, polovico podjetnik, zato bo pa tudi v upravi sedelo polovico zastopnikov delavstva, polovico pa delodajalcev. Tu je že kopito! Znano je, da stoji delavstvo na načelu, da naj plačuje vse prispevke samo, zato pa naj bo tudi uprava popolnoma v njegovih rokah. Velika naivnost je zahtevati od podjetnika, da on plačuje zavarovalnino za svoje delavstvo, kajti ali mislite, da jo res plačuje iz svojega? To je ravno usodna zmeta. Prepričani bodite, da jo plačuje iz žepa delavca. Ta bi moralo delavstvo že kdaj razumeti, ko je gotovo že slišalo iz ust podjetnika: »Saj imam z vami še druge stroške, zavarovalnino itd.« Aha,

torej vaša mezda je za zavarovalnino itak prikrajšana, razlika je samo, da dá tisti del, ki ga odtrga delavstvu, zavarovalnici že kar on, zato pa povrhu še zahteva — polovico oblasti v upravi zavoda. In ker bo po novem zakonu v upravi polovica podjetnikov, ki bodo stali gotovo kot en mož proti proletarcem, polovica pa delavcev oziroma malih obrtnikov, lahko prav različnih smeri in naziranj, je kaj lahko, da bodo odločevali pri teh zavodih podjetniki. Žalostno je: o denarju, ki ga služi in plačuje delavstvo, bodo odločali njegovi sovražniki.

Pred vojno so imele samo »prečanske« pokrajine zakone o zavarovanju delavcev. Bila sta v tem dva sistema: avstrijski in ogrski. Avstrijski je bil boljši, ker so pri njegovi sestavi sodelovali veliko bolj uplivno socialisti. V Ogrske pa je bil delavski pokret veliko slabši, social. misel še malo močna, tako je bil ogrski način zavarovanja delavcev tudi za delavce veliko bolj neugoden. V Avstriji je bilo zavarovanje organizirano samoupravno ter je imela država le nadzorstvo, v Ogrski pa je bila država tudi najvišja inštanca. Ta slabši madžarski sistem je uveden sedaj tudi v Jugoslaviji. Označimo ga lahko: birokratiziranje zavarovanja, kjer bodo imeli vso oblast razni »svetniki« in »nadsvetniki«, »inšpektorji«, »direktorji« in »načelniki« v Osrednjem uradu in pa ministristvo za socialno politiko. Okrožni odbori n'ima nobene kompetence, so torej samo izvrševalni organi višjih mest. Vsak njihov korak mora odobriti Osrednji urad, a korake Osrednjega urada bo moralo odobriti — ministristvo. Tako so zastopniki delavcev v teh odborih samo nekakšni posvetovalci — ker bo vsak sklep ministristvo lahko prekucnilo na glavo. Birokratski duh, ki je vladal dosedaj na polju delavskega zavarovanja v Ogrski, bo vel odlej tudi po celi — Jugoslaviji.

nemške časopisne urade. Poleg tega so izvajali v zadnjem času tako nezaslišan teror nad nemškim delavstvom in uradničtvom, da so vsi skupaj stopili v protestno stavko.

+ V Weimaru so aretirali grofa Schlitz-Görza, ker je javno priznal umor dveh vladnih članov. Grof Schlitz pripada nemški nacionalni ljudski stranki v Furinški.

+ Nemški državni zbor je sprejel zakonski načrt, za obrambo republike za dobo 5 let. Predlog levčarjev, naj se odpravi smrtna kazen, je bil odklonjen.

+ Težka gospodarska kriza, ki preti Nemčiji vsled stavke v premogokopih v ruhrskem okrožju, je prisilil državno vladu, intervenirati med delodajalci in med

delavci. Pogajanja so se pričela že 9. t. m. toda brez uspehov.

+ Tiskarska stavka v Berlinu je privedla do sporazuma, tako da prično izhajati časopisi že zopet redno z današnjim dnevom.

+ Povodom atentata na Hardena je ugotovila berlinska policija da je povzročitelj atentata neki Grenz iz Oldenburga, ki se je pečal s trgovino protižidovskih spisov. O Grenzu so dognali, da je predsednik »Treubunda«, katerega člani in članice so se nagi skupno fotografirali. Pri njem so našli listino vseh Judov, živčih v Oldenburgu kakor tudi listino vseh nacionalističnih pristašev, ki so aktivno sodelovali. Grenz je izpovedal, da je dobil pismo iz Münchna, ki mu je velelo, naj pošlje dva zanesljiva moža v Berlin umoriti Hardena. Dobil je Reichardta in Ankermanna, katerima je izročil 18.000 mark. Ta dva sta zelo potratno živela nekaj časa v Berlinu, nato pa na priporočena pisma in telegrame od strani Grenza izvršila napad na Hardena, ki pa se je ponesrečil.

+ Internacionalna strokovna komisija je zborovala v nedeljo, 9. t. m. v Berlinu ter sklepala o možnostih pomoči svetovnega proletariata nemškemu proletariatu v boju proti reakciji in monarhizmu. Internacionalna strokovna komisija je izdala tozadevni poziv na vse svoje pokrajinske centrale, obenem pa je sklenila povabiti drugo socialistično internacionalo in dunajsko mednarodno zvezo socialističnih strank na konferenco, ki bi se vršila 18. t. m. v Amsterdamu.

+ Vodstvo amsterdamske strokovne internacionale je izdalo v ponedeljek 10. t. m. proglas proti reakciji v Nemčiji.

+ V Moskvi so že zopet zaprli 100 ruskih socialnih revolucionarjev. Maksim Gorki, sloviti ruski romanopisec, je v posebnem pismu opozoril Rykova, ki je predsednik sodišča, ki sodi ruske socialne revolucionarje, na posledice, če bi sodišče obsodilo obtožence na smrt. V tem slučaju bi po Gorkijevem mnenju, pričel svetovni socialistični proletarijat z moralno blokado sovjetske Rusije.

+ V Ameriki je izbruhnila v velikanškem obsegu železničarska stavka, ob priliki katere je prišlo do krvavih nemirov. Poročila, ki prihajajo, so zelo nejasna, tako, da si ne moremo ustvariti prav jasne slike.

SODRUGI, 6. AVGUSTA VSI NA I. VSEDELAJSKI IZLET V CELJE!

Socialist si, praviš. Ali bi mogel dati zadovoljiv odgovor na tole vprašanje: »Koliko naročnikov si že pridobil »Napreju«? In koliko članov socialistični stranki? Če si socialist, moraš biti aktiven član socialistične rdeče armade. Če nisi, tedaj ves tvoj socializem ničesar ne izda.

Politične vesti.

+ Komunistični shod se je vršil v nedeljo 9. t. m. v Belgradu. Govorniki so ostro kritizirali vladno politiko, zlasti pa prepoved strokovnih organizacij. V posebni resoluciji so zahtevali pomiloščenje vseh delavcev, obsojenih zaradi svojega političnega mišljenja ter zborovalno svobodo. Izvolili so osemčlanski odbor, ki bo resolucijo predložil vladi.

+ Avstrijski republikli je treba čimprej pomagati na noge. Tako sta sklenila na posebnem sestanku laški ministrski predsednik Schanzer in francoski ministrski predsednik Poincare. Tudi sta sklenila preložiti orientsko konferenco.

+ V poljski gornji Šleziji so izvršili Poljaki celo vrsto bombnih napadov na

Dnevne vesti.

Državna Posredovalnica Dela. Pri vseh podružnicah »Državne Posredovalnice Dela« v Ljubljani, Mariboru, Ptuj in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 25. junija do 1. julija 1922 dela 184 moških in 74 ženskih delavnih moči. Delodajalci so pa iskali 191 moških in 103 ženskih moči. Posredovanj se je izvršilo v tem času 268. Dela iščejo: ključavničarji, mehaniki, peki, mlinarji, kovači, krojači, šivilje, natakarji, natakarice, elektromonterji, dninarji, dninarice, trgovski sodrudniki, prodajalke, boln, strožnica, vzgojiteljice, vajenci, vajeenke itd. V delo se sprejmejo: rudarji, mizarji, kleparji, kolarji, tesarji, zidarji, pleskarji strojni ključavničarji, kovači, železostругarji, šivilje, služkinje, kuharice, vajenci, vajeenke itd.

Čudna doslednost. Odbor Osrednje-
ga društva lesnih delavcev se zelo hujuje
v »Delavskih Novicah« nad »Naprejem«,
ker je baje očital sodr. Zoretu »med vr-
sticami« izkoriščanje na račun organiza-
cije lesnih delavcev. Žalostno je, če trdi
odbor, da čuti socialistično, ne čita pa
niti socialističnega tiska, sicer bi bil boljše
poučen. »Socialistično« čutečemu odboru
priporočamo v prihodnje, če bo imel še
kaj proti socialistom povedati, da objavi
svoje proteste v »Naši vasi« dr. Novača-
na; izgledalo bo še bolj revolucionarno.
Pri tem pa naj ne pozabi dostaviti: Žive-
la enotna fronta proletariata!

Velik požar v Koprivnici. V kemični tvornici »Danica« je v noči od 8. na 9. t. m. izbruhnil požar, ki je napravil čez 30 milijonov kron škode. Gasilcem se je posrečilo ogenj lokalizirati, ker bi bila škoda sicer še večja.

Velikanska škoda vsled povodnji v južni Srbiji. Načelnik skopljanskega okrožja je poslal ministrstvu za notranje zadeve zapisnik škode, ki je nastala vsled povodnji. Skupna škoda znaša okoli 136 milijonov kron. Največ škode je napravila v okolici Krive Palanke, kjer znaša škoda okoli 28 milijonov kron.

Zrakoplov z laškimi novinarji je prišel pretekli petek v Belgrad. Vozilo se je v njem 6 gospodov in 2 dami. Njihovo zračno potovanje gre v sledeči smeri: Rim, Bologna, Benetke, Zagreb, Belgrad, Sofija, Jedrene, Carigrad, Kostanca, Bukarešta, Odesa, Jaš, Lvov, Varšava. Poznani, Draždane, Praga, Dunaj, Benetke, Bologna, Rim.

V hamburški bolnici je umrl bivši ruski general Anatol Faljejev, ki se je zastrupil z dušikom. General Faljejev je bil znan zaradi takzv. dunajskega procesa, pri katerem je bil obsojen na pet let ječe. Pri neki preiskavi so mu zaplenili milijon romanovskih rubljev, poleg tega pa so ugotovili, da je pripravljaval vlom v ukrajinsko poslaništvo na Dunaju, kjer so mislili polastiti se par milijonov zlatega denarja.

Stroški braniteljev ruskih socialnih revolucionarjev. V prvem tednu je znašal račun za hrano Vandervelda, Rosenfelda in Liebknechta 15 milijard rubljev, kar je znašalo 750.000 nemških mark. Ko so branitelji povedali, da ne morejo toliko plačati, so jim odgovorili, da naj plačajo, kolikor pač morejo. Stanovali so v neki vili izven Moskve oskrbovali so jih tako razkošno, da so proti temu protestirali.

Po izjavi profesorja Klempererja. ki zdravi Ljénina, je pri Ljéninu izključena progresivna paraliza. Treba je pomisliti, da je ta človek delal dnevno po 16 ur, zato ni čuda, če je sedaj bolan. Brati sploh ne sme, ker ga takoj boli glava. Sploh se je moral za dalj časa odreči svojim poslom.

Brezplačna pravdna pomoč bednim v Ameriki. Slabo je vedno revežu na svetu, zlasti pa tedaj, ako se pripeti, da pride

navzkriž z zakonom. Zakon je bil napravljen v varstvo vseh na enaki podlagi, ali človek brez znatnih denarnih sredstev, če ima opravka z justico, spozna kmalu, da je zapostavljen. Siromak je orojsstva do smrti, žrtev neštevilnih goljufov na drobno. Vzgojen je v veri, da je pravica prosta, ali ako jo hoče dobiti, mora plačati odvetnika po ceni, ki je on ne zmore. Da se pomaga tem osebam, so bila ustanovljena društva za brezplačno pravdno pomoč, tkzv. Legal Aid Societies. Te organizacije opravljajo svoje delo na človekoljuben, praktičen in uspešen način. Vsak siromak, ki se na nje obrne, je upravičen do pomoči. V prvem desetletju tega stoletja se je gibanje za brezplačno pravdno pomoč začelo šele razvijati v vsenarodno organizacijo, in l. 1910. so se slična društva že nahajala v vseh večjih mestih na vzhodu. Leta 1921. je že obstojalo 54 društev za brezplačno pravdno pomoč. Povsod njih delo stalno narašča. (Opomba ured.: Tudi pri nas bo treba takih društev, tudi pri nas je revež velikokrat tepen, ker nima sredstev za pravdno obrambo).

Ljubljana.

Sestava volilnih imenikov. V soboto smo prejeli šele popoldne razglas mestnega magistrata ljubljanskega, ki poziva volilne opravičence, **ki so se priselili v Ljubljano po 1. juniju 1921,** da se zgledajo v mestnem posvetovalnem uradu v ponedeljek oni od črke A do L, a oni od črke M do Ž pa v torek, vsakikrat od 8.—12. Konstatiramo, da vendar ne moremo izdajati posebne izdaje, kar bi morali storiti, če bi hoteli pravočasno obvestiti vse prizadete. Prva številka izide po soboti popoldne šele v ponedeljek popoldne, torej so oni od A do L že gotovo — zamudili — rok. Opozarjamo mestni magistrat, da prebivalstvo ne želi tako kratkih rokov in predvsem ne tam, kjer so mu — v škodo. Pričakujemo, da se bo na to oziral in podaljšal rok še za nekaj dni.

Razpisano je mesto podkovskega mojstra na drž. podkovski šoli v Ljubljani, podrobnosti so navedene v razpisu v Uradnem listu.

Društvo konceptnih uradnikov politične
uprave v Sloveniji sklicuje dne 13. julija 1922 ob
4. popoldne v sejni dvorani mestnega magistra-
ta ljubljanskega izredni občni zbor.

Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo opozarja, da se vrši prihodnja javna oddeljava sej v sredo dne 12. julija t. l. ob 20. v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. informacije. Sv. Petra cesta št. 12 priljučno, desno.

Abiturijentski tečaj drž. trgovske akademije v Ljubljani je obiskovalo v šolskem letu 1921/22 44 rednih slušateljev in 7 hospitantov. Vpisovanje v abit. tečaj za leto 1922/23 se vrši od 11. septembra do 3. oktobra. Hospitanti za abit. tečaj se sprejemajo na pisмено prošnjo le izredno od slučaja do slučaja po oddelku ministrstva za trgovino in industrijo na predlog ravnateljstva trg. akademije.

Državna trgovska akademija v Ljubljani bo imela v šolskem letu 1922/23 tri letnike. V vsak letnik se sprejme 40 učencev (učenk). Hospitanti se ne sprejemajo več. Vpisovanje se vrši od 11. do 14. septembra.

Konzulat češkoslovaške republike v Ljubljani opozarja, da mora biti vsakemu vprašanju naslovljenemu na češkoslovaške urade v Češkoslovaški republik, priložena poština za odgovor in sicer 2 Kč za navadni dopis, 4 Kč 50 h za priporočeno pismo. Isto velja za vprašanja naslovljena na češkoslovaške zastopniške urade poslujoče v deželah izven Češkoslovaške republike. Za slučaj, da ne bo priložena poština, se ne bo odgovarjalo na vprašanja.

II. Ljubljanski semenj od 2. do 11. septembra 1922. Priprave za semenj so že v polnem teku. Prijavni termin za udeležbo poteče sredi julija. Opozarjamo na izredno lepo uspehe, ki jih je dosegel lanski semenj in ki bodo letos gotovo še lepši. V interesu naše obrti in industrije, da je udeležba čim večja. Vsakdo si najame lahko majhen prostor na sejnišči v obsegu nekaj m². Pokažimo svetu, da napredujemo na celi črti!

Dobrotniki slovenskili novinarjev. Ljubljanski sekciji Jugoslovanskega novinarskega združenja so darovali: 1. Urad Ljubljanskega velikega semnja 6000 K, 2. Slovenska Eskomptna banka 2000 K, 3. Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani 400 K. Iskrena hvala!

Celje,

Obsodba. Preteklo soboto je bil pri celjskem okrožnem sodišču obsojen s. Fr. Svetek na 7 dni zapor, ker je med stavko Westnovih delavcev sklical shod stavkokazov ter jim tam priporočal naj gredo tudi oni v stavko. Obtožnica pravi, da se je s tem pregrešil proti zakonu o varstvu države. Poleg s. Svetka je obtoženih še okoli 30 drugih zaupnikov po istem zakonu. Nekaj teh je bilo že obsojenih, med njimi tudi nekatere ženske od 1 do 4 dni zapor. Natančnejše poročilo in obtožencev zagovor priobčimo jutri.

Telovadci, socialisti! »Svoboda« je ustanovila telovadni odsek, ki bo v naj krajšem času pričel s pozitivnem delu. Pozivljamo vse one sodelavce, kateri bodo hoteli telovaditi, naj se prijavijo v delavskem tajništvu v Vodnikovih ulici.

Ptvi.

Demokratska ofenziva. Ptuijski demokratje so na celi črti prešli v ofenzivo in streljajo na vse strani proti vsemu in vsakemu, ki ni demokratskega mišljenja. S posebnim veseljem se zaganjajo v župana sodr. Lozinška in v socialistični občinski klub, očitač jim slabo gospodarstvo v mestni hiši. Mi smo našim demokratom že večkrat odsvetovali hoditi z njihovim maslom na solnce. Posebno v sedanji vročini je to silno nevaren špas, ker se maslo, ki ga imajo na glavi, prav hitro raztopi. Da se demokratskega koncentričnega ognja prav nič ne bojimo, bomo v najkrajšem času pokazali s tem, da začnemo naš »Trommelfeuer«, ki bo veliko bolj učinkoval. Da bodo imeli na njih strani velike izgube, jim že vnaprej garantiramo. Na svidenje torej pri Filipih!

Iz stranke.

Iz stranke.
Krajevna politična organizacija SSJ v Ljubljani priredi v četrtek, dne 13. t. m. ob 19. in pol v veliki dvorani »Mestnega doma« s h o d s sledečim dnevnim redom: Politični položaj v državi in občini. So- drugi, vsi na shod! Odbor.

Iz strok. gibanja.

Iz strok. gibanja

Savez železničarjev Jugoslavije, podružnica Pragersko, sklicuje za nedeljo, 16. t. m. ob 10. dopoldne javen železničarski shod cele Slovenije z dnevnim redom: 1. Eksistenčni minimum železničariev-delavcev in draginjske doklade. 2. odtegnitev draginjskih družinskih doklad železničarjev z 5 Din neposrednega davka. 3. Zavzetje stališča in slučajnosti. Železničarji, pokažite z velikansko udeležbo, da ste siti provociranja od strani merodainih faktorjev, ki so zakrivili, da žive danes železničarji v največji bedi in tega nočijo uvideti! Zato pozivljamo zastopnike vseh parlamentarnih klubov, ki pravijo, da nam hočejo pomagati, da se shoda udeležo in se prepričajo o žalostnem stanju železničarjev. — Železničarji brez razlike političnega prepričanja naj se pozivu brez posebnih vabil polnoštevilno odzovejo! — **Savez železničarjev, podružnica Pragersko.**

Redni občni zbor ljubljanske podružnice čevljarških delavcev se bo vršil v nedeljo, dne 16. julija t. l. ob 9. dopoldne. (Restavracija »Zlatorog«, Gosposka ulica 3, Ljubljana.) Dnevni red zelo važen. So drugi čevljarji se pozivljajo, da se občne-

ga zbora udeležijo v polnem številu in točno ob določeni uri. — Odbor.

Vestnik Svobode.

Podružnica Spl. del. izobr. zveze »Svoboda« za Vič-Glince, Dramatični odsek, vabi vse člane odseka in vse prijatelje dramatične umetnosti na občni zbor, kateri se bo vršil 15. julija 1922 ob pol 8. zvečer v »Delavskem domu« na Glincah.

Vrhnika. V nedeljo dne 23. julija ob 8.30 dopoldne se vrši občni zbor podružnice del. izobraž. zveze »Svoboda« na Vrhniki s sledečim programom: 1. Poročilo odbora. 2. Volitve novega odbora. 3. Ustanovitev telovadnega odseka. 4. Udeležba vsedelavskega zleta 6. avgusta v Celju. 5. Raznoterosti. Letošnji občni zbor je izvanredno važnega pomena za procvit »Svobode«, vsled česar prosimo člane, da se ga polnoštevilno udeležijo. — Odbor.

Gospodarstvo.

Vrednost denarja. 1 dolar velja 83.75 Din. 1 lira 3.72 Din. 100 avstr. kron pa 40 par. V Cürihu velja 100 naših kron 1.57 švic. franka.

Nemčija pred gospodarskim položajem. Angleški finančni minister je rekel na sobotni seji angleške zbornice, da smatra Nemčijo za plačila nezmožno — besede, ki poganjajo antantnim kapitalizmom zono v kosti. Ali veste, kaj pomeni za upnike, če doženejo, da je trgovec plačila nezmožen? In angleški finančni minister ve, kaj govori! Da je Nemčija res pred gospodarsko katastrofo, oziroma, da jo že drži za vrat, dokazuje silno padanje nemške valute. Vlada izjavlja, da ne more plačati svojih obveznosti napram antantnim državam in zahteva odložitev plačil — zahteva moratorij. To je pač nesporno posledica požrešnosti antantnih držav, ki se niso dale prepričati, da je bolj pametno zahtevati malo in tisto tudi prejeti, kakor pa zahtevati veliko, da nasprotnik pod tem bremenom omaga in ne more plačati tudi tistega malega ne. Silna bremena, ki jih je zahtevala antanta od Nemčije so tudi onemogočila vključ priznani delavnosti in disciplinirani podjetnosti nemškega naroda, da se ne more izviti iz gospodarske krize. To so znali izrabiti za svoje cilje monarhisti, katerim je bilo onemogočeno z dokazovanjem »o nezmožnosti sedanje vlade« ustanoviti veliko protirepublikansko akcijo. Ta je dosegla z umorom ministra Rathenaua svoj višek. Monarhistična akcija je sicer strta, republika je zavarovana, a pri tem je stopil v krizo finančni položaj, ki ga je mogla dosedaj vlada vsaj s silo obvladati. Bodočnost bo pokazala, če se bo vsaj sedaj antanta streznila in popustila, sicer znamo doživeti še silne dogodke. Vemo, da je nastopanje antante sililo Nemčijo obenem z drugimi vzroki — na zvezo z Rusijo. Danes pravi Nemčija še, da ne more plačati, ali je izključeno, da poreče nekoč kratko z Rusijo vred: Ne plačam! Pridite si sami iskat!

NARODNA SKUPŠČINA.

10. julija. Proračunska debata. Govorili so razni poslanci, zadnji sodrug dr. Korun. ki je ostro kritiziral proračun in izjavil, da bo glasoval proti.

Povsod, kamor zahajaš, pogledaj, če imajo socialistično časopisje. Naroča se v Ljubljani, poštni predal 168.

Širi naš tisk! »Naprejš«, socialistično glasilo, edini delavski dnevnik, stane mesečno samo 10 Din. — Ali si naročen nanj? Ali so naročeni nanj tvoji prijatelji, znanci in sorodniki? Potrudi se, da razširiš socialistično časopisje, ker le tako pride med delavno ljudstvo socializem, ki bo edini spremenil današnje krivične raz-

mere. Če kdo res ne more žrtvovati mesečno 10 Din za dnevnik »Naprejš«, naj si ga naroči skupno s svojim prijateljem, ali če je sam, naj si naroči vsaj tedensko številko »Naprejš«: »Ljudski Glas«, ki izhaja vsak četrtek in velja samo 2 Din 40 par na mesec.

Dopisi.

Kako je pri nas na obmejni Gorenjski. Oglejmo si nekako splošni položaj v zadnjem času. V gotovih ozirih nekako napredujemo, v gotovih najvažnejših zadevah pa spimo kakor polhi.

25. junija smo imeli na Jesenicah prvi javni nastop Delavskih telovadnih jednot v Jugoslaviji s skupnim nastopom tel. društva »Sloga« iz Maribora. Udeležba je bila nadvse lepa, telovadba za prvi nastop vzorna. Mariborskim kakor jeseniškim telovadcem in telovadkinjam gre vse priznanje. Nepopisna je bila radost rdečih jeseniških proletarcev... Navdušenje je doseglo vrhunec po slavnostnem govoru s. Cerkvénika.

Tako, mlada armada, na pohodu si k cilju. Korakaj! Korakaj čvrsto, srca vseh proletarcev boš vzdramila, da se jim zopet povrne vera v samega sebe. Želimo, da oživijo v celi Sloveniji, kakor Jugoslaviji delavske telovadne enote, da ta rdeča disciplinirana armada preobrazi novodobnega proletarca in proletarko, osobito pa mladino.

K tej prireditvi je treba pripomniti še, da so teden dni pred nastopom DTE jeseniški klerikalci razširili vest med delavstvom, da bodo »Sokolci« z naročnimi fašisti preprečili ta prvi javni nastop. Klerikalcem pa se ta nekulturna gnusna želja ni izpolnila, ker je ljudstvo na Jesenicah že toliko izobraženo, da razumeva, kaj je kulturno napredna tekma. Smešno je, da je g. Gabrovšek moral četrte ure čakati na leci v tovarniški cerkvi na Stari Savi, ker so vse ovčice ušle na cesto pred cerkev gledat mimo korakajoče rdeče proletarce...

Železna volja, jeklen značaj, izobrazba in dostojnost. Naj vodi nas v nebeški raj, na zemlji, ne po smrti. Vsak oni pa, ki veruje, da bo po smrti v nebesih. Pustimo ga, je pač lepo, Bo že spoznal ta jesli — (o nebesih).

Prometnemu ministrstvu pa povejmo, da se mu zahvaljujemo za tista navodila za pristop h »Sokolu«, ker se ne prodamo za polovično vožnjo, niti za ves promet pri nas.

Kako je pa drugače pri nas na Gorenjskem? Kovinarjem hoče Kranjska industrijska družba malce vrat upogniti po naročilu Industrijske zveze. Delavstvu v Sloveniji ozir. v Jugoslaviji je priporočati, da ne hodi sedaj na Jesenice. Kovinarji se nahajajo v mezdnem gibanju ter postaja položaj radi trmoglavosti podjetja od dne do dne napetejši. Ako podjetje ne bo uvidelo opravičenosti delavske zahteve po 20% zvišku mezd, bo mezdno gibanje takrat zavzelo skrajno pot, h kateri, kakor se razvija in sili. Obširnejše o tem bomo še poročali.

Firma Ast in Komp., katera gradi Kranjski industrijski družbi, bo dobila delavce iz Avstrije, nekaj jih je že prišlo. Čudno je to, ali ni domačega zmožnega delavstva zadosti za ta dela? Nič sicer za to, od kje so ti delavci, ampak ti ljudje delajo 12—14 ur dnevno; poskrbeti bo treba jasnih informacij o teh lju-

deli ter na to avstrijsko vrhovno strokovno zvezo obvestiti, kako teptajo njeni člani Surni delovnik, in tako sramotijo avstrijski proletariat.

Lesni delavec nam je pripovedoval, da bo dobil lesni trgovec na Bledu, menda navdušen narodnjak, Italijane, ki mu bodo delali morda samo za polento. Poročilo, če so že prišli, še ni došlo.

V Mojstrani so postali lesni delavci bukovci, odnosno spijo z njimi vred vsi železničarji skoro na celi gorenjski progi. Čakajo boljših časov. Gospoda Zupana z Dovjega so z avstrijskega Koroškega obvestili, da ni več lastnik svojega tamošnjega posestva (200 oralov zemlje) mu je vzela agrarna reforma. Odkazali so mu primerno parcelo gozda s pripombo, če mu je prav sicer mu še to odzamejo, vse drugo je prešlo v delovne roke. Mož je obupaval, dasi ima v Jugoslaviji še lepo bogastvo v gozdovih. Ja ti rdečkarji! — Kranjska industrijska družba z vso naglico izsekava svoje gozdove.

Kaj pomeni to? Ali se bo ta les odposlal morda ital. akcionarjem ali pa se tudi v obmejni Jugoslaviji veleagrarci bojijo agrarne reforme?

Isto delajo v zadnjem času še drugi lastniki gozdov. Kmetič je pripovedoval: ob moji parceli seka sosed les, rekel mi je: »Posekal bom, potem pa le izvedite agrarno reformo!«

In res izgleda kot bi hoteli izropati vse gozdove, potem naj pa pride agrarna reforma. Ej kmetsko delavno ljudstvo, ko bi ti vedelo, kakšna krivica se ti godi radi tvojega zajčjega spanja!

V Gorjah pri Bledu so lesni delavci zelo nezadovoljni z nekaterimi svojimi zaupniki v Vintgarju, baje so se izkazali pri zadnjem mezdnem gibanju za egoiste. Tam po nečem smrdi, treba bo napraviti strokovni komisiji za Slovenijo potom okrožne strok. komisije na Gorenjskem red, da ne bodo razni Pokovci po neumnih uslugi centrale lesnih delavcev plezali po delavskih hrbtih na mojstrske stolčke. — Delavstvo pa naj na prigovarjanje g. Pokovca (»če boš z menoj, bom že gledal«) odgovori, kakor se spodobi. Gorje so bile rdeče in bodo tudi ostale. — Nekdo, ki opazuje spanje po Gorenjskem.

Naši »narodnjaki«. »Slov. Narod« je prinesel 4. t. m. dopis o naši javni telovadbi na Jesenicah. Izjavlja, da ga veseli, če se narod posveča telesni vzgoji, vendar smo posneli iz vsega blata, ki ga je nametal na našo jeseniško prireditev, da ga prav nič ne veseli, če se mi posvečamo telesni vzgoji. »Nekemu mladiču« očita »bedaste fraze«; menda zato, ker je izjavil na tribuni, da koraka »Sokol« danes skupno z militarizmom. Ali to mogoče ni res? O »narodni« vrednosti nekaterih »Sokolov« najnovejšega časa posebej po Štajerskem bi vedeli marsikaj povedati. Očitati proletariatu, da ni storil v vojni tega, kar je imel v svojem programu, je pač brezobraznost prve vrste tembolj, če pride ta očitke od ljudi, ki so sami »pod pritiskom razmer« delali drugače, kakor jim je mogoče velevalo srce. Šli so še dalje nekateri; se hinavščino so uganjali in postavljali so se z odklikovanji, ki so si jih »zaslužili« v boju proti svojemu prepričanju. Pa pustimo to žalostno poglavje iz zgodovine nekaterih slavnih naših narodnjakov — tudi »Sokolov« — Neokusni napad na obleko naših telovadk more izvršiti samo človek defektnih možganov, ki sicer ne vidi ped daleč predse, samo na Jesenicah mu pa zažari oko, ko vidi

napete mišice meč — hinavec. V isto poglavje spada trditev, da je bilo vse zanimanje osredotočeno le na telovadke, do čim dečkov nihče še opazil ni. »Narodov« dopisnik sodi menda po — sebi. Višek dosega pa napad dopisnika s trditvijo, da skriva mariborska »Sloga« pod svojim plaščem nemčurje. »Sloga« gotovo ne trobi v tisti narodnjakarski rog kakor šovinistični »Narod«, v njej ima prostora, kakor v vseli naših organizacijah vsak pošten, na razrednem stališču orientiran proletarec. Prihranimo si razpravo, kakšni ljudje so n. pr. prišli po prevratu v sokolske vrste. Če je pa »Narodovega« dopisnika tako silno zbolela nemška govorica nekaterih članov »Sloge«, naj stoni po Knafljevi ulici par korakov tja do Kranjske hranilnice, pa se mu bodo ušesa kmalu privadila nemške govorice. In zaradi tiste nemške govorice se dosedaj Narodna tiskarna, ki stoji v bližini, še ni podrla, torej se tudi Jugoslavija ne bo zaradi nemške govorice nekaterih članov »Sloge«. Prenehamo za danes s tem narodnjakarskim poglavjem, zagotavljamo pa »Narod«, če pride še s takim neokusnim dopisom, da smo zmožni poglavje o narodnosti nekaterih, po njegovem, dičnih naših slavnih narodnjakarjev prav iz črпно osvetliti.

Zabukovca. Laž za lažjo prinaša klerikalni »Novi Čas«. Tako je pred enim mesecem v številki 126. raznesel vest, da imamo rudarji v Zabukovci dokaj boljše plače napram trboveljskim rudarjem, v

števil. 146. pa prinaša zahteve poceniti aprovizacijo in povdarja, da ne moremo počakati pogajani, katera bi se imela vršiti po obljubi ministra za rude in šume že tekoči teden za Trbovlje. In ta pogodba bi bila kakor zadnjič tudi sedaj veljavna za nas. Zdi se nam, da gre klerikalcem le za volilce, ker se bližajo volitve v samoupravne skupščine. Da, gospodje, čas se bliža, ko boste morali pokazati z dejanji, če imate res dobrobit rudarjev na srcu, kajti socialisti tega ne verujemo, ker se še prav dobro spominjamo onih časov, ko smo bili radi poceni aprovizacije od nevoščljivih klerikalcev celo s prižnic zavidani. Vsi klerikalni veljaki so takrat trdili, da plačujejo visoke davke zaradi poceni aprovizacije, katero smo imeli pri državnih premogovnikih. Kar se pa tiče pogrebov, se tega ne strašimo. Če nam grozite, da ne bomo pokopani tam, kjer pokopavate umrle župnike, nas to prav malo razburja. Kaj pomenimo mi proti stotisočim našim tovarišev, ki so strolneli po krivdi klerikalizma in kapitalizma v Karpatih in na Krasu? Gospodje, če boste še izzivali, vam bomo pa še kaj povedali prihodnjič.

UTRINEK.

Nič ni novi resnici bolj nevarno nego stara zmeta. Goethe.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).
Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.
Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA ŠTEV. 6

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO.

TISKOVINE ZA SOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJSE PLAKATE IN VABILA
ZA SHODE IN VESELICE

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA
TISKANJE CASOPISOV, KNJIG,
BROSUR ITD.

STEREOTIPIJA. LITOGRAFIJA.

„TRIBUNA“

tovarna dvokoles in otroških vozičkov. Najcenejša dvokolesa in otroški vozički raznih modelov. Sprejmejo se tudi dvokolesa in otroški vozički v polno prenovo, emajliranje z ognjem in poniklanje. Ljubljana, Karlovska cesta števil. 4.

Kopalna sezija!

Kopalne kostume, hlače, frotir-plačke, čepice, pavalne pasove itd. priporoča

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg št. 10.

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Gosposvetska cesta 2.

Šivalni stroji Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. - Ustanovljena leta 1867. Vezenje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji „Adler“.

Ceniki zastonj in franko.

Kolesa iz prvih tovarnen.

Dürkopp, Styria, Waffenrad.

Začasno znižane cene!

25 CELJE 25

Marija Baumgartner.

Velika zaloga vsakovrstnega novega pohištva domačega in tujega izdelka. Divani, madraci, pernice, odeje.

Kompletna oprema za novoporočence.

25. Samo v Gosposki ulici. 25.

Zmerne cene! Delo solidno!

Sprejmejo se 3 prikrojevalci

izvežbani, prvovrstni, trezne moči. Ponudbe na pisarno: Kon-

fekcijska tovarna „FRANDE“, Ljubljana, Emonska cesta št. 8. Istotam se odda zanesljivim krojačem proti kavciji delo na dom. Spretni, zanesljivi in trezni delavci se pa sprejmejo v tovarno.

Velike fotografije!

izvršuje najfineje po zmernih cenah.

Fotograf „PELIKAN“, Celje, zraven hotela Union.

povečane po vsaki sliki, društvene skupine, legitimacije za železničarje

Medić, Rakovec & Zankl,

prej A. Zankl sinovi.

Tovarna kemičnih in rudn. barv ter lakov

Centrala: Ljubljana, d. z. o. z. Skladišče: Novisad.

Telefon 64. Brzjavi: MERAKL, Ljubljana.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavec (Gips), mastenec (Federweiß), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleskarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti. „MERAKL“, Lak za pode. „MERAKL“, Linoleum lak za pode. „MERAKL“, Emajlni lak. „MERAKL“, Brunoline.

Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

Tovarna JOS. REICH

Ljubljana, Poljanski nasip 4. Podružnica: Šelenburgova ul. 3.

Maribor
Gosposka ul. 38

Podružnice:
Novomesto
Glavni trg

Barva

Kemično čisti obleke.

Svetlolika ovratnike, zapeljivost in srajce.

Kočevje
št. 39.

Konsum. društvo rudarjev v Hrastniku

vpisana zadruga z omejenim poročtvom

sprejema hranilne vloge, ki jih obrestuje po 4 %.

Na podlagi zadnjega računskega zaključka ima 576 članov ter sledeče društvene sklade:

Rezervni delež K 120.201.82.

Društveni delež K 17.103.71.

Blagovni promet za l. 1919/20 je znašal K 2.963.093.48. Delež znaša K 100.—.

Član postane lahko vsak.